

УДК 811.161.2'373.232

Ольга КАРПЕНКО

НАРИСИ З ОЙКОНІМІЇ ЖИТОМИРЩИНИ

У статті на основі історичних джерел досліджено становлення ойконімів Житомирської області. Запропоновано етимологічний аналіз низки ойконімів. Осмислення фонетики, семантики, загальної структури найменувань спрямовано на з'ясування ролі онімів у загальній лінгвістичній характеристиці регіону.

Ключові слова: ойконім, антропонім, апелятив, етимологія, словотвірна модель.

Становлення ойконімікону Житомирської області багатогранно відображає складний шлях формування загальної лінгвістичної системи регіону. Безперечно, ойконіми, порівняно з гідронімами, які можна віднести навіть до доісторичного періоду, не можуть претендувати на таку глибинну законсервованість. Разом із тим лінгвістична інформативність ойконімів залишається досить високою, насамперед для поповнення архаїчних лексичних одиниць, важливих для відновлення праслов'янського лексичного фонду, встановлення ареальних параметрів виявлених словоформ, реконструкції праслов'янського та праукраїнського антропоніміконів. Багатовікова моноетнічність населення в позитивному плані вплинула на становлення ойконімікону, в якому простежуються мотиви номінації від появи літописних ойконімів, його динаміку в часі, залежність від соціальних умов. На тлі питомих ойконімів назви іншомовного походження, принесені переселенцями (переважно колоністами) в різні історичні періоди, особливо виразні.

Значну частину ойконімів задокументовано, проте чимало з них згадується в пам'ятках не у зв'язку з їхньою фундацією, а пізніше, скажімо, з приводу якоїсь іншої вагової історичної події. Окремі назви взагалі не потрапили на сторінки історичних джерел. Усе це зумовлює досить приблизне датування більшості найменувань населених пунктів, уточнення часу їхнього виникнення часто досягається за допомогою лінгвістичних (за умови правильних етимологічних фіксацій), а не документальних фактів. Ойконіми Житомирщини, які функціонують на прадавній слов'янській території поміж питомого древлянського населення, у процесі свого існування все-таки зазнали помітних фонетичних змін, що завуалювало етимологічні форми. Відновлення первісних структурних утворень можливе лише завдяки вивченню існуючих варіативних форм із простеженням історичних змін різних рівнів.

Предмет нашої розвідки – низка назв історичних поселень Житомирщини. Споконвіку люди селилися поблизу річок, що зумовило найтісніший зв'язок назв

поселень із місцевими гідрооб'єктами. Відгідронімна трансонімізація сприяла появі однойменних ойконімів с. *Лумля* < р. *Лумля* (бас. Тетерева) [32; 331], с. *Різня* < р. *Різня* (бас. Тетерева) [т. с.; 463], с. *Словечне* < р. *Словечна* (бас. Прип'яті [т. с.; 510], с. *Тростяниця* < р. *Тростяниця* (бас. Тетерева) [т. с.; 573] та ін. Про вторинність форми *Лумля* свідчать не лише ранні фіксації гідроніма, але й ойконіма, пор. 1571 р. «wsie następne: Pirożki, Huta, ..., ..., *Łomla*» [42; VI, 13], 1618 р. «*Łomla* na Irszy» [45; XXII, 656], 1649 р. «z miasteczka *Łomli*» [4; VI/1, 529]. Тільки наприкінці XVII ст. з'являється фонетичний варіант з голосним у в корені: 1683 р. «wieś *Łomla*» [4; VII/1, 498]. Його поява у віддієслівній за походженням назві (~ **lomiti*) пояснюється впливом губного приголосного м або діалектним «уканням». Такі ж фонетичні зміни на Житомирщині ми спостерігали на прикладі гідронімів *Урля*, *Ульха* (бас. Случа) та однойменного с. *Ульха* (Романівський р-н), а також потамоніма *Юльшанка* (Овруцький р-н) < *Ульшанка* < *Ольшанка* [15; 92–93]. Усі вони були засвідчені за фіксаціями XVIII ст. Як свідчить назва *Ломля* > *Лумля*, явище заступлення о > у властиве й XVII ст.

Зархований до слов'янських старожитностей гідронім *Словечна* (**Slovetjъna* < **slovetj-ъn-a* [35; 150] – йотовий дієприкметник), трансонімізується в ойконімію, але невідомо, коли точно виникло поселення під таким найменуванням. Найраніші згадки сягають XVI ст.: 1566 р. «do *Slaweszni*, a *Slawesznią* dołem» [4; VII/2, 365].

Архаїчні водні назви деревлян продовжують свою життєздатність не лише в ойконімах, повсталих під дією метонімії. Так, суфіксальне (*-иця*) за походженням найменування поселення *Ушиця* (Коростенський р-н) у своїй основі генетично пов'язане з літописним гідронімом *Уша* (сучасна р. *Уж*), згадуваним під 1150 р. [26; II, 411]. Письмові згадки про ойконім *Ушиця* (Коростенський р-н) маємо тільки з початку XVII ст.: 1618 р. «на село слободу *Ушшу*, надъ рекою *Ушею* будучою, въ селе *Ушцы*, над рекою *Ушею*» [4; VI/1, 390, 392]. Дотримуючись думки про слов'янське походження цього архаїчного гідроніма (*Уша* < *Ушь* < **Ůъ* < *Ůь*), ми звертали увагу на те, що в історичних джерелах він відзначається також як іменник другої відміни чол. роду на *-йѡ-*. Такі паралельні родокатегоріальні форми *Уш* / *Уша* дотепер трапляються на території Житомирщини, більше того вони продовжують жити в мікрогідронімах по всій течії р. *Ужа* [див.: 14; 191–192]. Отже, така довготривала стійкість цього гідроніма-діалектизма виправдано зумовлює появу ойконімів різної хронології – це й літописне м. *Оушескъ* < *Оушьскъ*, із яким М. І. Теодорович ототожнював сучасне м-ко *Ушомир* (Коростенський р-н), яке, за історичними джерелами, засвідчується не раніше другої пол. XVI–XVII ст. [33; I, 99], і згадане вище с. *Ушиця*. Останнє не слід плутати з с-щем *Ушиця* (цього ж р-ну), яке 2005 р. (найімовірніше з метою уникнення однойменних найменувань) Постановою ВР було перейменоване на *Нова Ушиця*. Виникло воно не раніше 1969 р. в результаті злиття зал. будки 261-ї версти Шепетівської лінії (1926 р.) та пристанційного поселення (яке знаходилося поблизу зал. ст. *Ушиця*) щебеневого заводу (1965 р.) [1; 378; 3; 1987] і поіменоване від контактної залізничної станції. Остання отримала своє найменування від давнього с. *Ушиця*.

Визначити мотив номінації ойконіма не завжди просто. На Житомирщині відомо чимало поселень під назвою *Корчівка*. За нашими даними, найдавніше з них с. *Корчівка* в Овруцькому р-ні згадується в документах з поч. XVII ст.: 1600 р. «на *Корчовках* у Гришковыхъ сыновъ» [4; I/6, 290]. Його назва засвідчується у формі множини, яка стійко зберігається до початку XX ст.:

1902 р. «*Korcówka* al. *Korcówki*, wś, pow. owgucki» [42; XV/2, 123]. Для інших *Корчівок* (у Житомирському – нині це с. *Заможне*, Романівському, Червоноармійському р-нах, 2 у Черняхівському р-ні, з яких нині існує тільки одна) властива форма однини. Показово, що зараз в Україні під такою назвою, крім Житомирських, відомі 3 ойконіми в Львівській і 2 – у Хмельницькій обл. [37; 399].

Досліджуючи одну з Львівських *Корчівок*, зараз уже об'єднану з нп Куликів, В. О. Яцій уміщує її в ряд похідних на *-ів-к-а*, традиційно мотивованих антропонімами. Для переконливості етимології наводиться антропонім *Корч* [39; 213]. Зважаючи на структуру ойконіма, така версія теоретично можлива, проте при його поясненні не береться до уваги апелятив *корчівка*, виявлений І. Г. Верхратським у значенні 'місце, де викорчувано ліс' [7; 273]. Добре знайомий він також на Житомирщині, пор. укр. поліськ. *корчівка*, *корчівка* 'невелика рівнина серед лісу, вільна від дерев' [20; карта № 28], сюди ж рос. діал. *корчівка* (Новосиб., Свердлов.) 'викорчувана ділянка лісу' [30; 15, 31], блр. діал. лексема для викорчування місця – *карч'оўка* [20; карта № 28].

Підсічно-вогняне господарство, основане, як відомо, на корчуванні та випалюванні, здавна поширене в слов'ян, було добре відоме деревлянам. В Україні воно в першу чергу стосується теренів, порослих лісом, до яких належала Деревська земля, Передкарпаття та Закарпаття. Лексема *корчівка* < **kъrčevъka*, яку, безсумнівно, можна віднести до термінології підсічно-вогняного господарства, входить до етимологічного гнізда з коренем **kъrkj-* [детальніше про нього та його континуанти див.: 17; 209–234]. Звільнення земельних ділянок від лісу завдяки корчуванню забезпечувало людей житлом, землею, було життєво необхідним. Терміни цієї важливої господарської діяльності закономірно реалізуються в назвах поселень, які виникали на таких розкорчованих ділянках. Не випадково один із населених пунктів Житомирщини має первісну плуральну форму – *Корчівки* букв. 'місця, де відбувалося розкорчування лісу', з подальшим їхнім освоєнням для життя та залюдненням.

Приватна власність закріпила належність поселень конкретним особам. Значна частина імен і прізвищ власників, відомих і невідомих за історичними джерелами, збереглася в основах ойконімів. Чимало поміж них рідкісних та архаїчних.

Коптівицина – с. (Овруцького р-ну). Найраніші згадки про нього: 1545 р. «Посеговского селища именемъ: *Коптевицина* а Ковское» [4; IV/1, 48], 1561 р. «на именах ... в повете Ввруцком на *Коптев*» [18; 186], 1569 р. «*Koptewicze* на Noryni» [45; XXII, 619], 1618 р. «do dóbr swoich wsi *Koptewszczyzna*» [45; XXI, 232]. На сторінках історичних видань ойконім фігурує в кількох варіантах, що утруднює визначення первісної форми. Якщо орієнтуватися на найдавніше засвідчену назву *Коптевицина*, її можна пояснювати як похідне з суфіксом *-щина* (пол. *-szczyzna*), який вказував на 'місце знаходження чого-небудь', від *Коптев*, пор. наведений вище варіант 1561 р. – *Коптев*. Мотиваторами його основи можуть бути антропоніми *Копть*, *Копоть* (~ Константин Григорьевич *Копть* Бутурлин, кін. XV ст., Иван Иванович *Копть* Слизов и *Копть* Жуков-Зачесломский, перша пол. XVI ст. [6; 154], *Копоть* Мина [21; IV, 363], дериват – Микифор *Коптьев*, 1611 р. [25; 35], сучасне укр. прізвище *Копоть* [28; 1, 507; 22; 411]) – лексико-семантичні утворення від *кóпоть* (~ укр. *китть*, *кóпоть* 'сажа' [10; 2, 449], рос. діал. *кóпоть* 'дим', 'пил' [30; 14, 196]. Поміж аналогів доцільно згадати *Копцеўшчына* – хутір і село в Мінській обл. [27; 136], *Коптевицина* –

ойконім у колишній Віленській губернії [41; IV, 391]. Пізніший варіант *Koptewicze* – мн. форма від патроніма *Koptewicz*, найімовірніше пов'язана зі спадкоємцями перших власників.

Русанівка – с. (Радомишльського р-ну) відоме з XVII ст.: 1696 р. «Торчина и Русановки» [23; № 6, 5]. Насамперед запрошується найближча аналогія з віддавна відомим лівобіч Дніпра супроти Києва ур. *Русанівка* – володінням київських монастирів. Ліворуч Дніпра в Броварському р-ні Київщини знаходиться й с. *Русанів*, заснування якого відносять до XV ст. [2; 244]. Фіксація аналогів, в основах яких закріпилося давнє слов'янське ім'я *Русан* (~ *Русань* Плаксич, 1388 р., с. Луциця [33; 2, 307], Александръ старецъ *Русанъ*, 1432 р., *Русанъ* Михайловъ – селянин, 1493 р. [36; 342], блг. ім'я *Русан* < *русан* 'русокосий чоловік' [11; 432], хорв. ім'я *Rusan* [43; 297]), на несуміжних східнослов'янських землях [див.: 41; VII, 704–705] підкреслює питомість досліджуваного ойконіма та продовження функціонування цього дохристиянського імені в його основі.

Смолдирів – с. (Баранівського р-ну) уперше згадується з початку XVII ст. в історичному акті розподілу володінь князів Острозьких: 1603 р. «город Смолдири» [16; 127]. Від початку письмової фіксації назва зберігає свою стійкість, пор. ще 1648 р. «Смолдировъ» [4; VII/2, 465]. В основі ойконіма прочитується антропонім *Смолдир*, оформлений присвійним суфіксом *-ів* (< *-ов*). Його можна звести до праформи **Smǫldyrь* – дериват від псл. **smǫldь* / **smǫlda*, континуанти останніх описані в науковій літературі [див.: 12; 191–196]. Цей рідкісний антропонім вдалося віднайти з фонетичною видозміною *л* > *в*, властивою українській мові, пор. Ничипор *Смовдир* – козак Охтирського слобідського полку, 1686 р. [9; 28], пор. ще Іваниха *Смолдыровна* – бориспільська міщанка, 1637 р. [19; 21], Гаврила *Смодыренко* – кушнір, 1666 р. (форма з обсорбцією плавного в основі) [24; 216]. Стосовно семантичної мотивації антропоніма пор. укр. *смѡдырь* 'нероба, ледар' [31; 4, 159] < **smǫldyrь*.

Назва поселення *Скочище* (Брусилівського р-ну) у східнослов'янському ойконіміконі не частотна. В історичних джерелах ойконім засвідчується з початку XV ст.: 1415 р. «у Скочищохъ» [2; I, 38], ≈1471 р. «Село Скочищевъ» [4; VII/2, 2], 1600 р. «на rozwanych i dobrach ich Skotczyzszczach; 45; XXI, 55]. Якщо спиратися на найдавніше відому форму, тоді поміж аналогів укажемо *Скочища* – ойконім на Новгородщині [21; I, 585] та дві споріднені назви урочищ *Skotczyzszcze*: одне з цих урочищ (долина), яке згадується під 1545 р., знаходилося в Пінському повіті, в околиці Полкотич (Білорусь). Друге – над Горинню, неподалік Цепцевич і Степань города [42; X, 684] (сучасна Ровенська обл.). З найменуванням урочищ пов'язані місцеві легенди, одну з них – про кохання двох юнаків до дівчини і трагічну їхню загибель (усі скочили у води Горині) записав Ю. І. Крашевський [44; 23–24].

Зважаючи на формальні ознаки, назва становить похідне утворення на *-ище* від вихідної основи *Скоч-*, співвідносної з апелятивною лексикою гнізда **skočiti* 'швидко рухатися, скакати; танцювати' (< **ščekti*, перетвореного пізніше в **ščekati*), з ітеративною *-i-* основою при кореневому вокалізмі в ступені **o* [5; 25]. Встановити мотив номінації поселення досить складно. Так могли називати місце, де відбувалися народні ігрища з танцями або якісь культові дії. Крім того, в його основі міг зберегтися народний географічний термін, пор. щодо цього укр. *скік* 'камені, що стирчать із води', 'пороги в річці' [31; 4, 142], рос. діал. *скок* 'річковий переказ' [30; 38, 52] < **skakati*.

Якщо брати до уваги укр. діал. географічні терміни *скот* ‘похилий берег’, *скóтище* ‘схил горба, підвищення’ [8; 182], прикметник *скóчистий* ‘положистий, спади́стий’ [31; 4, 141], блр. іменну лексему *скот* ‘схил, бік узгірка; косогори’, а також дериват на *-ище* без s-секундарного – блр. діал. *кóтчышча* (1497 р.) ‘запруда, щоб ловити рибу на заливних луках після спаду води; затримання води після розливу’, *кóтчище* ‘те саме’ [40; 352, 362], які генетично пов’язані з дієсловом **(s)kotiti(sę)* [38; 11, 205–206; 10; 3, 59], тоді досліджуваний ойконім *Скочище, Скотчище* < **(s)kotjišče* (де *tj* > *ч*) доцільно розглядати як суфіксальне похідне на *-(i)šče* (~**(s)kotiti(sę)*) ‘скотитися’. За такого пояснення походження назви поселення виправданим постає існування варіанта *Скотчища* (пол. *Skotczyszczca*, див. вище). Стосовно семантичної мотивації пор. ще рос. діал. лексеми, пов’язані чергуванням голосних із розглянутими – *кáтище, кáчище* ‘місце на високому березі річки, звідки скачували у воду ліс, призначений для сплавлення’ [29; V, 99, 107] < **katjati / katiti* [38; 9, 163].

Проведений аналіз фактичного матеріалу свідчить про те, що ономастикон досліджуваного регіону зберіг тісний зв’язок з місцевою гідронімією, топонімією, антропонімією. У його основах простежуються архаїчні лексеми, пов’язані з підсічно-вогненим господарством слов’ян та іншими видами господарства. Вивчення ойконімікону старожитньої слов’янської території дозволяє поповнити фактичну базу праслов’янських гнізд, виявити особливості номінації ойконімів.

Література

1. Адміністративно-територіальний устрій Житомирщини: 1795–2006 роки: Довідник: Офіційне видання / [упоряд. Р. Ю. Кондратюк, Д. Я. Самолюк, Б. Ш. Табачник]. – Житомир: Вид-во «Волинь», 2007. – 620 с.
2. Акты, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные Археографическою комиссиею. – СПб.: 1846. – Т. I. – 419 с.
3. Анкета Інституту української мови НАН України.
4. Архив Юго-Западной России, изд. Временною комиссиею для разбора древних актов [...]. – К.: Тип. Г.Т. Корчак-Новицкого, 1895–1914. – Ч. I–VIII.
5. Варбот Ж. Ж. К реконструкции и этимологии некоторых праславянских глагольных основ и отглагольных имен. XVI (**rysnoti*, **krežiti / *krežati*, **obrěxъ*, **skočiti / *ščekati*) / Ж. Ж. Варбот // Этимология. 2003–2005 [отв. ред. Ж. Ж. Варбот]. – М.: Наука, 2007. – С. 22–25.
6. Веселовский С. Б. Ономастикон: Древнерусские имена, прозвища и фамилии / С. Б. Веселовский. – М.: Наука, 1974. – 382 с.
7. Верхратський І. Знадоби до пізнання угорсько-руських говорів. В. Словарець / І. Верхратський. – ЗНТШ, 1899. – Кн. IV. (Т. XXX). – С. 201–276.
8. Громко Т. В., Лучик В. В., Поляруш Т. І. Словник географічних термінів Кіровоградщини / Т. В. Громко, В. В. Лучик, Т. І. Поляруш. – К.–Кіровоград: РВГПЦ КДПУ, 1999. – 224 с.
9. Древности слободы Белка XVII–XVIII ст. [авт. сост. А. Гриппа, А. Парамонов, В. Ставиский; ред. А. Парамонов]. – Харьков: Харьковский частный музей городской усадьбы, 2010. – 118 с.
10. Етимологічний словник української мови. В 7 т. / [за ред. О. С. Мельничука]. – К.: Наук. думка, 1989. – Т. 3. – 549 с.
11. Илчев С. Речник на личните и фимилните имена у Българите / С. Илчев. – София: 1969. – 628 с.
12. Казлова Р. М. Беларуская і славянская гідранімія. Праславянскі фонд: Удвух тамах / Р. М. Казлова. – Гомель: ГГУ, 2000. –Т. I. – 262 с.

13. Казлова Р. М. Славянская гидранімія. Праславянскі фонд / Р. М. Казлова. – Гомель: ГГУ, 2003. – Т. III. – 361 с.
14. Карпенко О. П. Гідронімікон Центрального Полісся / О. П. Карпенко. – К.: Вид-во «Кий», 2003. – 317 с.
15. Карпенко О. П. Про деякі фонетичні зміни в гідронімах і ойконімах Житомирщини / О. П. Карпенко // Студії з ономастики та етимології 2011–2012 / [відп. ред В. П. Шульгач]. – К.: В-во «Кий», 2012. – С. 92–99.
16. Ковальський Н. П. Акт 1603 года раздела владений князей Острожских как исторический источник / Н. П. Ковальський // Вопросы отечественной историографии и источниковедения. – Днепропетровск, 1975. – Вып. 2. – С.113–137.
17. Козлова Р. М. Структура праславянского слова. Праславянское слово в генетическом гнезде / Р. М. Козлова. – Гомель: 1997. – 412 с.
18. Луцька замкова книга 1560–1561 рр. [підг. до вид. В. М. Мойсієнко, В. В. Поліщук; відп. ред. В.В. Німчук]. – Луцьк: 2013. – 733 с.
19. Местечко Борисполь в XVII-м веке: Акты Мейского уряда 1612–1699 гг. / [предисл. А. В. Стороженко]. – К.: Издательство журнала «Киевская старина», 1892. – XVII, 112 с.
20. Никончук М. В. Лексичний атлас Правобережного Полісся / М. В. Никончук. – К.–Житомир: 1994. 17 с., 200 карт.
21. Новгородские писцовые книги, изд. Археографическою комиссиею. – СПб: 1859. – Т. I. Переписная оброчная книга Деревской пятины, около 1495 года. 1-я половина. – 461 с.; 1886. – Т. IV. Переписные оброчные книги Шелонской пятины – 300 с.
22. Новикова Ю. М. Практичний словозмінно-орфографічний словник прізвищ Центральної та Східної Донеччини / Ю. М. Новикова. – Донецьк: Вид-во «Вебер», 2007. – 993 с.
23. Описание актовой книги Киевского Центрального архива / [сост. И. Новицкий]. – К.: Офиц. изд. архива, 1871. – № 6. – 282 с.
24. Переписні книги 1666 року / [пригот. до друку і зред. В. О. Романовський]. – К.: 1933. – 448 с.
25. Писцовые и переписные книги Старой Руссы конца XV–XVII вв. / [сост. И. Ю. Анкудинов]. – М.: «Рукописные памятники Древней Руси», 2009. – 533 с.
26. Полное собрание русских летописей.– М.: Изд-во вост. лит., 1962. – Т. II. Ипатьевская летопись. Фототипическое воспроизведение 1908 г. – 938 стб., 87, IV с.
27. Рапановіч Я. Н. Слоўнік назваў населеных пунктаў Мінскай вобласці / Я. Н. Рапановіч. – Мінск: Навука і Тэхніка, 1981. – 360 с.
28. Редько Ю. К. Словник сучасних українських прізвищ. У 2-т. / Ю. К. Редько. – Львів: 2007. – Т. 1. – 721 с.
29. Словарь говоров Русского Севера [под ред. А. К. Матвеева]. – Екатеринбург: Изд-во Уральского ун-та, 2011. – Т. V. – 311 с.
30. Словарь русских народных говоров / [под ред. Ф. П. Филина и Ф. П. Сороколетова]. – М.; Л.: С.-Петербург, Наука, 1978. – Вып. 14. – 376 с.; 1979. – Вып. 15. – 399 с.; 2004. – Вып. 38. – 372 с.
31. Словарь української мови [упоряд. з дод. влас. матеріалу Б. Грінченко]. – К.: 1909. – Т. 4. – 563 с.
32. Словник гідронімів України / [уклад.: І. М. Железняк, А. П. Корепанова, Л. Т. Масенко та ін.; ред. колегія: А. П. Непокупний, О. С. Стрижак (заст. голови), К. К. Цілуйко (голова)]. – К.: Наук. думка, 1979. – 780 с.
33. Словник староукраїнської мови XIV–XV ст. / [ред. Л. Л. Гумецька, І. М. Керницький]. – К.: Наук. думка, 1977. – Т. 2. – 591 с.
34. Теодорович Н. И. Историко-Статистическое описание церквей и приходов Волынской епархии. – Почаев: 1888. – Т. I. – 436 с.

35. Трубачев О. Н. Названия рек Правобережной Украины: Словообразование. Этимология. Этническая интерпретация / О. Н. Трубачев. – М.: Наука, 1968. – 290 с.
36. Тупииков Н. М. Словарь древнерусских личных собственных имен / Н. М. Тупииков // Записки Отделения рус. и славян. археологии имп. Русского археологического об-ва. – СПб.: 1903. – Т. 6. – С. 86–914.
37. Українська РСР: Адміністративно-територіальний устрій: на 1 січ. 1997 року / [упоряд.: Гринюк П. М., Сидорін А. Я.; *відп. ред. Карпенко В. І.*]. – К.: Голов. ред. УРЕ, 1987. – 504 с.
38. Этимологический словарь славянских языков: Праслав. лексич. фонд / [под ред. О. Н. Трубачева]. – М.: Наука, 1983. – Вып. 9. – 197 с.; 1984. – Вып. 11. – 220 с.
39. Яцій В. О. Топонімія Радехівського району Львівської області (Матеріали до історико-етимологічного словника ойконімів України) / В. О. Яцій // Студії з ономастики та етимології 2013 / [відп. ред. О. П. Карпенко, В. П. Шульгач]. – К.: В-во «Кий», 2013. – С. 206–221.
40. Яшкін І. Я. Слоўнік беларускіх мясцовых геаграфічных тэрмінаў. Тапаграфія. Гідралогія / І. Я. Яшкін. – Мінск: «Беларуская навука», 2005. – 807 с.
41. Russisches geographisches Namenbuch / [Berg. von M. Vasmer]. – Wiesbaden: 1969. – Bd IV. – 720 S.; 1975. – Bd VII. – 723 S.
42. Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. – Warszawa: Nakładem F. Sulimierskiego i W. Walewskiego, 1885. – T. VI. – 960 s.; 1889. – T. X. – 960 s.; 1902. – T. XV/2. – 741 s.
43. Šimundić M. Rječnik osobnih imena / M. Šimundić. – Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske, 1988. – 571 s.
44. Wspomnienia Wołynia, Polesia i Litwy [przez J.J. Kraszewskiego]. – Wilno, 1840. – T. I. – 231 s.
45. Źródła dziejowe. – Warszawa: Skład główny w Księgarni Gebethnera i Wolffa, 1894. – T. XXI. – 654 s.; 1897. – T. XXII. – 735 s.

Ольга Карпенко

Заметки по ойконимии Житомирщины

В статье на основании исторических источников исследовано становление ойконимов Житомирской области. Предложен этимологический анализ ряда ойконимов. Осмысление фонетики, семантики, общей структуры названий направлено на определение роли онимов в общей лингвистической характеристике региона.

Ключевые слова: ойконим, антропоним, апеллятив, этимология, словообразовательная модель.

Olha Karpenko

Notes on oikonymy of Zhytomyr Region

On the basis of historical sources the forming of the series of oikonyms of Zhytomyr region is investigated. The etymological analysis of some oikonyms is proposed. Comprehension of phonetics, semantics, the structure of onyms had an aim to study the role of onyms in the linguistic informational content of the region.

Keywords: oikonym, anthroponym, appellative, ethymology, word-forming model.